

54. FESTIVAL
PROFESIONALNIH
POZORIŠTA SRBIJE

JOAKIM VUJIĆ

7-14. MAJ
NOVI PAZAR

BROJ. 6

KRIKA / OKRUGLI STO / INTERVJU / REČ SELEKTORA

12. MAJ 2018.

BILTEN

VEČERAS
DOM BRENARDE ALBE
PULS TEATAR, LAZAREVAC

POKROVITELJI FESTIVALA

GRAD NOVI PAZAR

ZAJEDNICA PROFESIONALNIH
POZORIŠTA SRBIJE

regionalno pozorište
novi pazar

министарство
културе републике србије

ALEKSANDRA GLOVACKI, DRAMATURŠKINJA I NOVINARKA

UVEK SE OSETI KAKO DIŠE PUBLIKA

Važan deo svakog festivala „Joakim Vujić“ čine okrugli stolovi. Publika ima priliku da sa piscima, rediteljima i glumcima razgovara o predstavi, svojim utiscima i temama koje komad koji su gledali pokreće. U Novom Pazaru kroz priče o pozorištu vodila nas je Aleksandra Glovacki.

Koji ugao Vam više pomaže u vođenju okruglih stolova? Dramaturški ili novinarski?

Mislim da i jedno i drugo igra važnu ulogu. Dramaturgija mi daje znanje, a ono što je moj voditeljski 30-godišnji staž pomaže mi da uvek pazim kome se obraćam. Vrlo mi je bitno da bude zanimljivo, provokativno ljudima koji sede u gledalištu. Ne toliko teatarski, mada bude pitanja koja se odnose na samu estetiku predstave. To bude retko, baš kad nešto izuzetno privlači pažnju publike, pa se ne može preskočiti. Uvek se oseti atmosfera, kako diše publika, kako dišu glumci i autori predstave za stolom i kojem pravcu će da krene razgovor. Najzanimljivije mi je da se otvaraju one teme koje su u samoj predstavi bitne. Lično inkliniram društveno angažovanom teatru. Kod nas se to sve više izvodi. To su dodatne prilike da se sa publikom otvore te problematike koje tretira predstava. Pozorište i umetnost imaju razne funkcije, ne možemo sve svesti na jedno. Širok je dijapazon koji umetnost pokriva. Mislim da je ipak značajno da se društvene teme iz predstave otvaraju u razgovoru sa publikom. Iskustvo govori da se po pravilu publika uključuje u razgovor o temama koje su njima bliske i zanimljive.

Da li ovakve diskusije imaju i edukativnu ulogu?

Apsolutno, s tim što pozorišna publika ipak ima to osnovno znanje. Ne mora se objašnjavati sve. Baš onda kad su predstave koje su malo manje poznate, koje iskaču, ona

ljudi imaju potrebu da se uključe. Moram da primetim da žene uglavnom razgovaraju. I statistika kaže da žene više čitaju i odlaze u pozorište, a i više se uključuju u razgovor.

Kakvo je Vaše iskustvo u odnosu na različite festivale? Reaguje li publika drugačije?

Tamo gde biste baš očekivali da okrugli stolovi budu zanimljivi, to se maltene gasi, bude više predstavljanje glumaca i autora. Retko kada se otvori žučna diskusija. Ono što je poznata stvar je da je publika izuzetna na Jugoslovenskom pozorišnom festivalu u Užicu, Festivalu bez prevoda. Tu publika ostaje posle predstave, i to u proseku 150 ljudi. Ostaju mladi ljudi, kometarišu. Divno je bilo u Gračanici, gde je „Joakim Vujić“ bio prvi put kao i kod Vas. Prve dve večeri je bilo praznih mesta, a posle je bilo prepuno. I to su divne stvari. U svoj ovoj našoj bedi gde je sve manje para za kulturu koje je poslednja čak i u rubrikama u novinama. U ovakvoj situaciji kada se čovek zapita da li sve ovo vredi vi dobijete takav doživljav festivala. Pomenuću samo Užice gde se karte za festival koji je u novembru prodaju za 20 dana i to tokom leta. E to su

te divne stvari zbog kojih pozorišni svet zna zašto to radi.

Utisak publike je da potpuno vladate tokom razgovora sa publikom i govornicima koji su zahtevni. Pri tom ste veoma staloženi. Da li je to iskustvo ili ima nešto i u Vašoj prirodi?

Uradila sam nekoliko hiljada živih emisija, tako da jeste iskustvo pre svega. S druge strane, mislim i znanje. Prve večeri sam bila nervozna jer nisam uspela da pročitam čitav tekst „Žaka i njegovog gospodara“, pa sam na brzinu obnovila znanja u vezi sa Didroom i originalnim tekstom. To nije bilo onako kako ja obično uradim, da pročitam sve i spremim se. Tako sam radila kao novinar. Išli smo do arhive Radio Beograda ili 202-ke. Danas je mnogo lakše, pa me u čudi kada su kolege ne pripremljene. Ako bih nešto o sebi izdvojila u tom smislu, to je da umem da slušam sagovornika, pa da onda iz toga idemo dalje.

Vaša prva asocijacija na Novi Pazar?

Zanimljiva mi kombinacija različitih kultura i to se odmah oseća.

MILIVOJE MLAĐENOVIĆ, POZORIŠNI KRITIČAR

DOBAR GLUMAČKI KVARTET

Radoslav Tišma: *Četiri brata*,
režija - Dragan Jakovljević, Knjaževsko-srpski teatar Kragujevac

Bila jednom četiri brata...Zvuči kao početak klasične bajke i njen obrazac kao daleki uzor se nazire u ovoj drami iz života savremenog srpskog sela. Najpre se to uočava u donekle stereotipno izgrađenim likovima (jedan brat ostaje na imanju; drugi je otišao u svet – u grad, treći se osamostalio ali ne u roditeljskoj kući; a četvrti, kako bi se opisalo u bajci –obično tup, glup, a u ovoj verziji sa dijagnozom šizofrenika). Upravo su karakteristike lika četvrtog brata Miće dobro nađen dramski pokretač, onaj unutrašnji mehanizam koji upravlja radnju drame: nakon smrti roditelja braća se ne glože samo oko podele imanja, kako to obično biva u svakom komadu iz seoskog života, nego se zakrve oko brige za negovanje četvrtog brata koji zbog bolesti ne može sam da brine o sebi. U drami se, dakle, tretira sudbina Drugog, što je izazovna tema, podena za iskazivanje snažnog društvenog angažmana, ali pisac Radoslav Tišma ne organizuje značenje dela u tom smeru. Motivacija njegovih likova i zaplet kreću su u pravcu težnje za pomirenjem, prevazilaže-

njem sukoba. E, upravo ta težnja, takvo piščevo opredeljenje, čini se, najviše blokira smisao i verodostojnost ovog dramskog dela. Radnja komada ide uzlaznom putanjom: brat Branislav koji najviše liči na tip zlotvora iz bajke utiče najviše na zaoštavanje sukoba, sasvim iznenada se menja, obrt je neočekivan i tanušno motivisan. Ishod drame je publici dopadljiv, ganutljiv, bajkovit kao finalna formula bajke: "složna braća nove dvore grade". Gledalac, međutim, nije dobio odgovore na mnoga važna pitanja o sudbini junaka i završetku priče.

U realističkom modelu režije za koji se opredelio Dragan Jakovljević poštujući intenciju dramskog dela, a koji zahteva da se stvarnost reprodukuje što uverljivije, to nije do kraja sprovedeno. Dobro je reditelj uradio što je scenski prostor rešio tako da gledaocu smesti zajedno sa akterima drame u četvorugao na pozornici. To nije prosta rediteljska dosetka za kojom se obično posegne kad je reč o kamernijoj dramskoj formi. U slučaju drame *Četiri brata* takvo rešenje je nametnula upravo potreba da se realizam posredovane stvarnosti predstavi gledaocu što bliže i direktnije.

Glumački kvartet kragujevačkog pozorišnog ansambla uspeo je, uprkos okolnostima koja im je nametnuo nepotrebno razućen dramski tekst, da nam u dobroj meri, ali u predstavi prilično ravnolinijskog ritma, dočara sliku srpske savremene seoske porodice koju je delimično „načeo“ grad. Najuspešniji je Zdravko Maletić u ulozi vrlo kompleksne uloge autističnog brata Miće. Dragan Stokić je umešno izvajao lik brata Baneta koji se od mrzovoljnog i bahatog preobražava u lik dobronamernog

čoveka. Ivan Vidosavljević deluje donekle kao komična pojava zbog svog (katkada i prenaglašenog) izveštačenog jezičkog stila intelektualca kojem odelo i kravata (inače tačno značenje kostima Jelene Janjatović) još uvek guše prisutnog seljačića. Dobar utisak na gledaoca ostavlja i Rade Nenada Vulovića koji uverljivo pokazuje lik papučara i još uvek nesigurne osobe. Muzika Dragoslava Tanaskovića, uklopljena u prelaze između scenskih slika, osim što je prizivala i nagoveštavala lirično atmosferu ljudskosti u teškim i mučnim situacijama koje prete razbraćivanjem, doprinela je i razmrđavanju usporenog ritma predstave.

UTISCI PUBLIKE**ERMIN DUREVIĆ**

Svidela mi se predstava jer je veoma neobična. Nisam ranije gledao kamerne predstave, imao sam utisak kao da ih gledam na velikom platnu.

ABDUL DUREVIĆ

Svideo mi se odnos među braćom koji je prikazan u predstavi. I gluma, sva četiri lika su bila veoma uverljiva.

VLADIMIR PROFILOVIĆ

Divno napisano delo. Posebno mi se svidela ljudskost i svakodnevnica jedne porodice koja je prikazana. Veliki problem u društvu, u odnosima, u kontekstu naših dešavanja. Videli smo bravure glumaca, naročito u liku Miće. Neverovatna emocija tokom cele predstave koja je sigurno uvećana zbog male scene. Divno veče.

DRAGAN JAKOVLJEVIĆ, REDITELJ I SCENOGRAF PREDSTAVE „4 BRATA“

KNJAŽEVSKO-SRPSKI TEATAR IMA OBAVEZU DA PROMIVIŠE DOMAĆE PISCE

Izabrali ste interesantan tekst domaćeg pisca koji dosada nije izvođen na profesionalnim scenama.

Knjaževsko-srpski teatar kao provoosnovani u Srbiji ima obavezu da promoviše domaće pisce. Zato je Tišmin tekst bio prirodan izbor. Mi se kao pozorište trudimo da imamo praižvedbe. Tematika bi se mogla svrstati u ruralnu tematiku, ali nas je više zanimala priča o usamljenim, otuđenim, dehumanizovanim ljudima gde su sve osnovne vrednosti devastirane. Moral, ljubav, brak, prijateljstvo. U par dana Tišmini junaci su prinuđeni da jedan drugom kažu brojne gorke istine, da jedan dru-

gog upoznaju, iako su rođena braća. Shvatajući da istina može da bude lekovita oni stvaraju uslove za neki budući porodični život. Interesovalo nas je ispitivanje krupnog plana u teatru. To je već drugi put da se time bavimo. Pre ovoga smo se time bavili u komadu „Opet plače, ali od sreće“, Novice Savića. Komad pruža vrlo decentnu, minimalističku igru, koji traže preciznost, sudržanost bilo da se radi o gestu, bilo da se radi o mimici, bilo da se radi o samom tonu. Ispitivali smo kako funkcioniše nedodidrljiva linija između pozorišne i vanpozorišne stvarnosti.

Koliko dugo je trajalo to ispitivanje?

Proces proba je najinteresantniji i za glumce i za reditelje. Podsetio bih na čuvenu knjigu ruskog reditelja Natalija Efersa „Probo, ljubavi moja“. Tu je mnogo razmaštavanja, usaglašavanja pitanja, brušenja, ispitivanje žanrovskih mogućnosti, nijansiranje. Budući da sam ja stalni reditelj u Knjaževsko-srpskom teatru, meni rad ne prestaje sa premijerom. Moj profesor Mijač imao je običaj da kaže da je premijera nasilno prekinut rad. Sa ovom ekipom glumaca se dosta dobro poznajem i zahvalan smo tim za istaživanje.

Koliko su značajni festivali poput „Joakima Vujić“ za profesionalana pozorišta?

Kada sam bio upravnik pozorišta, bio sam inicijator Joakiminter festa, jednog međunarodnog festivala, on još uvek traje. Ovaj festival je velika je to razmena iskustava, sticanje novih saznanja, mogućnost da se napravi komparacija gde se nalazimo. Jedino imam primedbu da bi trebalo da postoji univerzalni festival, da se ne delimo južno i severno. Sve je uslovljeno finansijskim faktorima, lepo bi bilo da možemo da budemo sve vreme tu.

“4 BRATA” KNJAŽEVSKO-SRPSKI TEATAR, KRAGUJEVAC

GLUMCI PREDSTAVE

Zdravko Maletić

MISLIM DA SMO USPELI DA DOČARAMO NEŽNU I KRHKU DUŠU

Čini se da je uloga Miće bila zahtevna i fizički i psihički. Da li je tako?

Već sam ranije pomenuo da je najteže na sceni igrati pijanog čoveka ili nekoga ko pati od mentalnih oboljenja, naročito kao ovde kada je u pitanju autizam. Tu treba naći meru. Da se poveruje, ali da se prikaže slika. Da bude i teatarski, ali i svedena. Nismo želeli da prikažemo pravi napad, tad bi predstava stala. Jeste bilo naporno. Dogovarali smo reditelj i ja, gledali dokumentarce, pričali sa psihijatrima. Autizam ima

odrednice kao što su izbegavanje kontakta, zatvorenost u svom svetu. Kad se tiče šizofrenije, pratili smo ljude koji imaju neke nesuvisle pokrete koji su automatizovani. Nismo želeli da preteramo, ali da opet postoji neki automatizam u pokretima koje možda neko i nije video, a neko jeste. Šizofrenija se provlači i kroz imaginarne prijatelje i njegov imaginarni svet. Mislim da smo uspeali da dočaramo tu nežnu i krhku dušu, tog mučenog čoveka.

Dragan Stokić

ŽELEO SAM DA PUBLIKA OTPOČETKA ZAMRZI MOJ LIK

Da li je teže graditi lik kada igrate tako blizu publike?

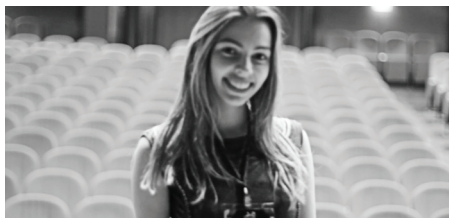
U ovakvoj režiji, kada nemate drugi i treći plan, već samo jedan, najbitnija je saradnja sa kolegama. Mi u svakom trenutku igramo jedan sa drugim i jedan za drugog. Gluma mora biti svedena, ali opet ekspesivna kako bi publici bila realistična. Bane

je godinama potiskivao bes. Taj bes se taložio i on se pretvorio u cinika. To mi je bilo najteže, jer je potpuno suprotno od mene. Ja sam želeo da moj lik, Baneta, gledaoci zamrže odmah. Ako publika tako videla, a ljudi koji gledaju mi govore da jesu, onda sam uspeo.

VOLONTERI KANCELARIJE ZA MLADE

Mladi volonteri važna su karika u organizaciji 54. Festivala profesionalnih pozorišta „Joakim Vujić“. Učestvovali su u promociji fesitvala, dočekivali publiku, ali bili i desna ruka gostima za sve što im je bilo potrebno.

O svojim utiscima govorili su za naš bilten.

DINA BIŠEVAC

Najdraže mi je što sam upoznala mnogo različitih ljudi. Svako je poseban na svoj način. Takođe i mi volonteri smo se zblížili. Srećni smo što imamo priliku da se družimo sa

glumcima i radnicima našeg pozorišta. Uživamo i u predstavama i svaka me je naučila nešto novo. Dobila sam novi pogled na ovu umetnost. Divno iskustvo.

DAVID ANTIĆ

Volim što radimo nešto novo i stičemo nova iskustva. Mnoge stvari ne bih video. Ovo novo iskustvo možda pomogne nekom u budućoj karijeri, neko može da poželi da se bavi

glumom. Ništa mi nije bilo teško i svakom preporučujem da volontira. Nova iskustva su uvek dobrodošla i Kancelarija za mlade nam pomaže da ih stičemo.

PULS TEATAR, LAZAREVAC

DOM BERNARDE ALBE**Tekst:** FEDERIKO GARSIIJA LORKA**Prevod:** OLGA KOŠUTIĆ**Režija:** BOJANA LAZIĆ**Scenografija:** ZORANA PETROV**Kostim:** ZORANA PETROV**Kompozitor:** VLADIMIR PEJKOVIĆ**Scenski pokret:** DAMJAN KECOJEVIĆ**Dizajn svetla:** RADOMIR STAMENKOVIĆ**Dizajn:** BRANISLAV STANKOVIĆ**IGRAJU:****Bernarda Alba:** BILJANA KOSTANTINOVIĆ**Marija Hosefa:** LJUBINKA JOSIPOVIĆ**Angustija:** JELENA CVIJETIĆ**Magdalena:** ANA ČUK**Martirio:** MIHAELA STAMENKOVIĆ**Amelija:** MAJA JOVANOVIĆ**Adela:** MILICA SUŽNJEVIĆ**Ponsija:** IVANA NEDELJKOVIĆ

Ovo je uzbuđljiva i smelo koncipirana predstava koja potvrđuje istinu da je pozorište, odnosno dobar, maštovit i uzbuđljiv teatar koji se tiče gledalaca, moguće praviti uprkos svemu. Svedenost glumačkog izraza postavljena je naspram naglašene dinamike vizuelnih elemenata predstave, što stvara posebnu vrstu tenzije i razdore (uzaludni) pokušaj održavanja prividnog mira u Bernardinom domu u kojem, međutim, sve vri od unutrašnjih strasti i raznih vrsta nemira.

FOTO GALERIJA SA IZLETA

GRADIMIR FILIPOVIĆ, DIREKTOR PIROTSKOG POZORIŠTA

FESTIVAL JE VELIKI ZALOGAJ ZA SVAKI GRAD

Prošlogodišnji domaćini Festivala „Joakim Vujić“ bili su Piroćanci. Pozorište tog grada i Regionalno pozorište Novi Pazar imaju dobru saradnju. Predstavu „Žak i njegov gospodar“ kojom se Novi Pazar predstavlja na festivalu režirao je David Alić iz Pirot. Sa direktorom Pirotskog pozorišta, Gradimirom Filipovićem razgovaramo o značaju festivala „Joakim Vujić“ i nužnosti saradnje među pozorištima.

Dobra misija ovog festivala je da se na jednom mestu za relativno kratak period vidi kompletna produkcija u jednoj godini. Mi smo insistrali poslednjih godina da se domaćinstvo seli iz grada u grad. Na taj način publici u svakom gradu pružamo mogućnost da vidi šta se dešava u pozorištima u Srbiji. Da ih polako edukujemo u tom smislu. Predstave su festivalske, nisu uvek ono na šta je publika navikla. Kada se napravi ovakva atmosfera koju ste vi napravili ovde, e to je već druga priča. Ja sam stvarno pobornik toga da Joakim dođe u uslovno rečeno manje institucije kao što je ova. Festival je veliki zalogaj za svaki grad, a posebno za pozorišta sa malom administracijom, sa malim brojem zaposlenih. Zdušno sam prihvatio

predlog da Novi Pazar bude domaćin festivala „Joakim Vujić“, posebno zbog angažovanosti i prodornosti direktora Vašeg pozorišta.

Pirot je osam puta bio domaćim „Joakima Vujića“. Kakav utisak na vas ostavlja novopazarska organizacija festivala?

Iako Vaše pozorište ima problem je sa scenom koja je višenamenska, nije pozorišno opremljena niti ozvučena kako treba, atmosfera je dobra. Ljude dolaze, interesuju se i to je ono što je dobro. Lako je u Beogradu gde su poznati glumci. Treba takvu atmosferu ovde napraviti. Svidelo mi se i kako je gradonačelnik prihvatio ovu ideju. Svi su zalegli i zato mislim da će biti baš onako kako treba.

U kom pravcu može da se nastavi saradnja između pozorišta južno od Save i Dunava?

Mora da se ojača saradnja. Mi smo se pogubili u drugim obavezama, pa smo zaboravili kako bi trebalo da se radi. Na primer, mi smo počeli sa razmenama sa kolegama iz gradova koji su nam blizu Niš, Leskovac, Aleksinac. Najjednostavnije je da gostujemo jedni kod drugih. Da

PROGRAM

	19:30h
07. MAJ PONEDELJAK	ŽAK I NJEGOV GOSPODAR Regionalno pozorište Novi Pazar Tekst: Milan Kundera, Režija: David Alić
08. MAJ UTORAK	LIFT-SLOBODAN ŠOU Narodno pozorište Pristina Tekst: Jelena Bogavac, Režija: Nenad Todorović
09. MAJ SREDA	SVEDOBRO Narodno pozorište Užice Tekst: Stevan Vraneš, Režija: Nemanja Ranković
10. MAJ ČETVRTAK	RUBIŠTE Šabačko pozorište Tekst: Ninoslav Djordjević, Režija: Kokan Mladenović
11. MAJ PETAK	4 BRATA Knjaževsko-srpski teatar, Kragujevac Tekst: Radovan Tišma, Režija: Dragan Jakovljević
12. MAJ SUBOTA	DOM BERNARDE ALBE Puls teatar, Lazarevac Tekst: Federiko Garsija Lorka, Režija: Bojana Lazić
13. MAJ NEDELJA	KEPLER 452B „Bora Stanković“ Vranje Tekst: Tijana Grumić, Režija: Jug Djordjević
14. MAJ PONEDELJAK	OŽALOŠĆENA FAMILIJA Kraljevačko pozorište Tekst: Branislav Nušić, Režija: Miodrag Dinulović
	19:30h

upoznamo i pozorišne repertoare, ali i same gradove.

Šta je najlepše, a šta najteže u poslu direktora?

Postoji taj jedan predznak, lepo je biti direktor pozorišta. Uvek je bilo teško vreme za pozorište, uvek se kukalo. Ali čini mi se kako rešimo jedan problem, naiđe drugi. Od goreg ima i gore. Direktor sam 13 godina i uvek su novi problemi. Prvo su bili finansijski problemi, pa to rešimo, pa onda kadrovski, a sada smo se zaglavili sa administracijom i birokratijom i to nam teško pada. Svet pozorišta teško finkcioniše u okvirima sistema. Direktor, umesto da se bavi repertoarom, dovođenjem reditelja, kako da se sve organizuje, on je upućen na pregovaračke postupke i javne nabavke.

Prva asocijacija na Novi Pazar?

Nisam video namrštene ljude. I zaista jeste grad mladih.

Bilten 54. Festivala profesionalnih pozorišta Srbije „Joakim Vujić“.

Izdavač: Regionalno pozorište Novi Pazar i Zajednica profesionalnih pozorišta Srbije. **Urednik:** Hana Salihagić.

Tehnički urednik: Irhad Salihagić. **Redakcija:** Milivoje Mladenović, Lilijana Ivanović. **Fotografije:** Tarik Graca